

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Provincia Lvgdvnensis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66596)

fecto, qui idem est Palatinus semondiensis.
Is enim cum alijs plurimis nos affecisset bene-
ficijs quinq, florenorum millia se nobis datu-
rum recepit.

PROVINCIA LVGDVNENSIS.

OCIORVM summa fuit ducen-
ti quinquaginta quatuor, Col-
legium Lugdunensis incoluerunt
quinque & quinquaginta,
Turqrense xxv. Billomense,
Auenionense, & Dimonense viceni bini.
quinque, & quadraginta. Dolanum, Cam-
berienſe ſeptemdecim, vno plus Anicienſe,
Domu in probationis Auenionenſem duo de
triginta. Inierunt Societatem nobiſcum
tredecim, abierunt in beatorum, vt ſpera-
mus, ſocietatem ſex. In his duo P. Iocobus
Sileſius, & Gulielmus Santemonchius pro
Catholica religione mortem oppetierunt. De
quorum feliciffimo exitu, Et ſi fama in om-
nes penè regiones perlata eſt, tamen noſtra par-
tes videntur, rem vti geſta eſt exponere, &
ad poſteritatis memoriam literis conſigna-
re. Atq, vt martyribus honor habeatur,
nihil de cæteris huius Prouinciæ rebus at-
tin-

tingam priusquam de illorum beatissima morte breuiter dixero, qua quidem in re explorata persequar atq; testata.

Beata mors P. Iacobi Silesij, & Gulielmi Santemonchij, pro religione obita.

Iacobus Silesius à puero in Societatis disciplina educatus, us laudibus floruit, ut non immerito vnus penè ex omnibus huius prouinciæ socijs ad tantum honorem delectus videatur. Is quippe non modo à latinis, Græcis, Hebraicis, Caldaicis litteris, sed etiam à philosophia, ac Theologia insigniter instructus, mentem ac pectus omni virtutum genere compleuerat. Eximia in illo modestia, mansuetudo, contemptio sui, Ingens perfectæ vitæ studium, præcipuus diuini amoris ardor, quem vel ex flosculi alicuius, aut bestiolæ aspectu identidem inflammabat. Collocutionis tempore quoties cum socijs ageret, Sermonem semper aliquem inferebat de Deo, diuinisue rebus. Vbicunq; versaretur, idoneum aliquem ex domesticis sibi comparabat admonitorem, à quo diligenter obseruaretur, Et si qua in re per imprudentiam dicto, factouè offendisset, libere admoneretur ita fiebat, ut ne imprudens quidem esset impune peccans.

di locus. Porro sanctissimum Christi corpus
 eximia pietate, cultuq; prosequabatur. Nul-
 la dere libentius, ardentius loquebatur, cū
 loquendum erat cum socijs eiusq; sermonis
 facultatem cupidè solerterque captabat. Nul-
 lus abibat, dies quin accederet in tēplū sepius
 seque ante sacrosanctæ Eucharistiæ aram
 projiceret, quam singulis fermè horis piè san-
 ctèq; colere gestiebat. Creber eius de marty-
 rio sermo, non quasi tantum à Deo expecta-
 ret munus, sed quasi cupidissimè appeteret,
 præcipuo colebat honore reliquias Martyrū,
 eximius fautor sanguine partē immortalita-
 tis, ad quam eum diuina ducebat providentia
 Patris Edmundi Campiani Epistolam ad se
 missam, habebat carissimam; Atq; etiam
 quamuis diuturnis laboribus fructus, litteris
 Romam missis profectioem Indicam impe-
 trare conabatur, vt esset facultas & quam-
 plurima faciendi Christi causa, & grauissi-
 ma patiendi. Sed aliam illi Deus Indiam de-
 stinarat, & ipse iam maturus martyrio ap-
 propinquabat. Oppidum est in Helujs in
 Diœcesi Viuariensi Albenacum nomine, ut
 antiquitate, sic auita religione olim inclytū,
 quod nuper Calviniana contactum peste mul-
 tum veteris amiserat laudis. Huc tuenda
 rei Catholicæ causa, alij alias ex Collegio Tur-
 nonio multum commeabant, Sed Silesium ce-
 leste martyrij donum manebat. 15 Turnoni
 Theo-

Theologiã iam alterũ docebat annum, cũ nobilissimi viri rogatu Albenacũ profectus est comite ac socio Gulielmo sãtemõchio antiquę simplicitatis, eximia pietatis, atq; obediẽtię viro. In digressu à Socijs cũ eos de more cõpleteretur, visus est impendentem ab Hæreticis præfagire mortẽ, & sine ambagibus prædicere. Albanici toto Aduentus Dominici tẽpore, ita verba fecit ad Populum, vt magnę Catholicis esset vilitati Calvinianis admirationi. Itaq; placuit primoribus oppidi, eum ad ferias Paschatis in suscepto munere permanere, nequicquam frementibus Calvinianę sectę magistris. Per id tempus Chiambandus quidam hæretica perfidia nobilis Albenacenses per pacis fiduciam incautos opprimere statuit. P. Silesius rem subodoratus cum priuatim Prætori, tum publicè pro suggestu populo denunciatur, caueant ab Hæreticorum insidijs, pro communi salute diligentius excubent. Verum siue illi minus creditum, siue minus constanter in oppidi custodia perseueratum sit, dies prænunciatas insidias aperuit. Sexto Idus Februarij Chiambandus oppidum sine vllis penè stationibus, & custodys nactus cum magna latronum manu ad portas, noctis silentio aduolat, atque à proditoribus intronissus de improviso urbem occupat. Diuersabantur nostri in ædibus Varenici Iurisconsulti paulo ante demortui,

quas ciues Collegio societatis destinabant ;
 Ibiq; à Carolo Boyronio vno è Magistrati-
 bus publicè alebantur. Ex audito strepitu
 armorum, ac tumultu, id quod erat suspica-
 ti, cum circumfusus hostibus, nullum sibi
 patere effugium viderent, effusi in preces to-
 tos se Deo permittunt, suaq; capita eius glo-
 riæ deuouent, vnum orant, tantum vt sibi
 animorum viriumq; addat, vt ne quid ipsius
 Societate, ac nomine indignum aut dicant
 aut faciant. Prima luce hostes oppidum di-
 ripiunt. Tres Calvinianæ impietatis Mini-
 stri Labatius Beor, Railletius Mairas, &
 Verinus Valzius, spolia sibi è nostris depo-
 scunt. Ergo horum instinctu intromissi in te-
 pla Sicarij nostros Deo supplicantes offendunt.
 confestim iactatis in eos maledictis, atroci-
 busque minis crumenam poscere, diligenter
 eos excutere, arculasque scrutari. Nec mo-
 ra, paruam crucem inauratam, vbi Pater
 sacras aliquot reliquias cum globulis piacu-
 laribus, & agno Dei asseruabat, detrahunt
 è collo; pauculos libellos, nescio quid preco-
 niolæ sudario inuolutæ auferunt. Malè illos
 habuit, quod longè minor spe, atq; opinione
 preda fuerat. Neq; enim plus triginta assi-
 bus inuenerunt, quos nostri domo extulerat,
 ad necessarium vsum datos. Itaq; furore in-
 citati in Silesium impetum faciunt, obtortoq;
 collo flagitant argentum. At ille nihil com-
 sternatus

Sternatus

sternatus animo, len ac placido, vt solebat
 vultu, sic eos affatus dicitur. Si de nostri
 peculij tenuitate querimini, nos quidem præ-
 terea pecuniæ omnino nihil habemus, sin au-
 tem nos velut bello captos in vinculis habe-
 re vultis, dum redimamur; nullum vobis
 pretium pro nostris capitibus paciscimur,
 Quod si religionis causa hæc patimur, nihil
 moramur, parati sumus non æquo solum,
 sed etiam libenti animo vitam, ac sanguinẽ
 pro auita religione, & Romanæ Ecclesiæ au-
 thoritate profundere. His illi vocibus in-
 citati vtrumq; comprehendunt, nec sine con-
 tumelijs, in Ludouici cuiusdam Calviniani
 domum traducunt. Hic tres illi Ministri,
 quos diximus, septi armatis, armati ipsi pa-
 cata primum ac blanda oratione captos salu-
 tant. Inde ducto in longam diem sermone,
 varijs artibus conantur eos ad se pellicere,
 atque etiam altera post meridiem hora, cum
 adhuc eos ieiunos perstare cognouissent, ho-
 mines videlicet humani ciborum aliquid iu-
 bent afferri. Dies erat Sabati, tempus frau-
 di accomodatum. celeriter apponitur ex car-
 ne iusculum. Id erat eiusmodi, vt impe-
 ritos specie falleret. Iamq; sorbere Silesius,
 fraudis ignarus parabat, cum Socius eum
 opportunè admonuit, vt videret, quid age-
 ret, id sibi iusculum videri ex carne. Ergo
 ille fraude perspecta, quod appositum erat

remisit, negans se eo, saluis Ecclesie legibus,
 uti posse. Hac Ministri occasione invita-
 ti, Silesio adhuc ieiuno saturi ipsi, quæstio-
 nem de ciborum delectu, itemque de libero
 hominis arbitrio ponunt: quæ ab illo super
 his rebus dicuntur, oppugnare conantur.
 certatur vtrunque acriter, & si inique com-
 paratum erat certamen, cum inermis & ca-
 ptus cum armatis, iratisq; pugnaret; Sed
 capta, & inermis virtus non erat, quæ acer-
 rime pro se ipsa pugnabat. Itaq; ad extre-
 mum Ministri causa et rationibus inferiores
 se se ad verborum contumelias, ac maledicta
 conuertunt. Quod ubi animaduertit Silesius,
 rem non ratione, sed iracundia ab his geri,
 ut iurgij finem imponeret, libellum de sa-
 cramentis ab se olim scriptum, quem fortè pe-
 nes se habebat, eis offert, additque quoniam
 in tantis clamoribus, atque conuitijs nullis
 sit veritati locus, si cognoscere velint, quid
 ipse sentiat, & cur ita sentiat, eum libellum
 perlegant, ut videant ecquid habeant, quod
 opponant. Arripit libellum Railletius
 (quem hodie propter multiplicem eruditione
 carissimum habere & diligenter asseruare di-
 citur) & cum reliquis ministris repente con-
 surgit, cunctiq; pariter victis similes se se
 e conspectu proripiunt, Silesium sub noctem
 per frigida tempestate, seminudatum, ac ieiu-
 num sine cibo, sine strato militum perulan-
 tis

ita illudendum, ac vexandum relinquunt.
 Postero die (is erat Dominicus) Ministri ci-
 bo ac somno refecti ad oppugnationē inedia,
 vigiliaq; confecti Silesiū reuertuntur, acris
 de Eucharistia insituitur disputatio.urgent,
 instant, non minus clamoribus, quam argu-
 mentis, refellit ille omnia forti animo pari-
 ter ac sedato, eosq; vicissim grauissimis ra-
 tionibus configit, vt ipsi hostes erectiorem ma-
 lis animum mirarentur. Iamq; suæ illos pu-
 debat inscitie, cum Labutius admonitus in-
 stare tempus concionis, in adem accurrit,
 ascendit in suggestum, & è re nactus garri-
 endi argumentum pro concione in Papistas,
 ac Iesuitas, ipsumq; Silesium debacchatur.
 Ad extremum Eliæ scilicet exemplo, qui
 Baalis Profetas interfecerat, imperitam mul-
 tudinem ad Silesiū eiusq; socij cædem impel-
 lit. illum igitur è concione digressum vigin-
 ti circiter armati sequuntur, & in tecta ir-
 rumpunt duce Labasio quibus in tectis Sile-
 sius ad huc reliquis duobus Ministris de re-
 ligione respondebat. Tum sergentius la-
 tronum illorum dux minaciter Silesium ap-
 pellans, exi foras, inquit, scelestè, quid ces-
 sas? in publico tibi moriendum est. & Sile-
 sius præsentì animo. ego vero exeo, inquit,
 Deo Duce, cuius causa mori paratus sum.
 Exin ad Gulielmum versus. Quid te fiet, in-
 quit, Frater? bono animo es, videri quanti ex
 quan-

quan-

quantulis futuri simus? Paulum ex eo loco
 progressus iubetur consistere. Paret ille, &
 suspicatus id quod erat illum ab hostibus ca-
 ptum supplicio locum, orare hominem insti-
 tit, ut liceret sibi, & sua & ipsorum causa
 paulisper Deo supplicare. Breui spatio egre
 impetrato, Apostoli Iacobi, cuius nomine
 appellabatur, memor, etiam mansuetudi-
 nem in inimicos emulari cepit, & modo de-
 cuffatos in crucis formam pollices osculatu-
 rus labris admouebat; modo sublatis in cæ-
 lum, aut in B. Virginis eadem oculis submit-
 tebat, genua, & supplex magna voce (&
 si impuri homines eius os luto compleuerāt)
 veniam inimicis identidem orabat à Deo;
 aliàs Christi Domini, alias Protomartyris Ste-
 phani vocem vsurpans. Interim Sergeatij
 iussu miles à tergo Silesium supplicem ador-
 tus admoto igni eius humerum sclopo appe-
 tit. Quo ille ictu afflictus corruit pronus, de
 pene exanimatus. cum Iesu nomen in clama-
 ret, ferro confoditur, ac paulo post ad eum
 quem moribundus implorabat, martyrij de-
 core ignis euocatur in cælum. At Gulielmus
 nihil eius casu territus, sed ad emulandã vir-
 tutem accensus complectitur morientem, ro-
 gatq; ne socium comitem, commilitonem
 suum deserat, eadem quam ipse ingressus es-
 set via sequi paratum. His rebus incitati
 milites eum circumstant, clamoribus terri-
 tant.

bant, & quo grauior, ac diuturnior sit cru-
 ciatus, pugionibus configunt. Ille interea
 se ipse adhortabatur, constantiam brevis cru-
 ciatus, æternum sibi præmium proponebat,
 & doloris acerbitatem dulcissimo Iesu no-
 mine leniebat. Demum confectus vulneri-
 bus exanguis in terram collabatur, brachisq;
 ad pectus in crucis modum conformatis, ex-
 tinguitur & victoriæ socium Silesium parè
 cum palma subsequitur in cælum. Nec verò im-
 manis hæreticorū rabies sanguine, ac cæde pio-
 rū satiari potuit. Iacobum planè nudum, Gu-
 lielmum cū conciso vulneribus indusio, ex via
 in platcā per cœnosa pertrahunt loca, & fu-
 nebrem Catholicorum pompam per lasciuiam
 illudentes vestimenta cæsis detracta pullarū
 vestiū instar, militaribus superinijciunt sagis
 & solennes exequiorū preces incōditis
 vocibus imitantur. Vbi tandem vāsanis,
 atq; importunis latronibus illudendi, irri-
 dendique finem defatigatio, ac satieta's attu-
 lit, sergentius non dum Iesuitarum cruore,
 ac ludibrio satiatus seuerè edicit atque in-
 terdicat, ne quis mortuos sepeliat. Tandem
 diebus aliquot intermissis; expletis iam ocu-
 lis atque animis hominum cruento illo spe-
 ctaculo, in ruinosi templi angulum cadaue-
 ra raptari, atque humari iubet, ita beati
 Martyres ipsorum inimicorum opera, sacra-
 to in loco adepti sunt sepulturam. Hic fuit
 glo-

glo-

gloriosus Patri Iacobi Silesij, & Gulielmi Santemonchij exitus, quem singulari Dei munere sua sibi virtute pepererunt. Erant ambo patria Aruerni, etate pene pares, Iacobus enim annos septem et xxx. natus erat, vno plus Gulielmus, sed ille xx. annos hic xij. in societate transegerat. Vterque à Bel lomenfi Collegio profectus, quod collegium primum in Gallia societas habuit. Visus est Silesius sui exitus non ignarus fuisse. Nam octo ante mortem diebus litteris Turno- nem ad Rectorem datis, illam Davidis vsur- pauerat vocem. Benedictus Deus qui docet manus meas ad praelium, & digitos meos ad bellum, vt imminentem ab Hereticis pu- gnã præfagire animo aut potius diuinitus providere videretur. Restat ut ad huius Pro- uincię collegia ueniamus, sed ita ut uiuo- rum facta commemorantes, præclara no- strorum Martyrum exempla respectemus.

Collegium Lugdunense.

I Ngens hoc anno non nullorum operã Lu- gduni exiit motus, cui malo dum reme- dium queritur, Archiepiscopus de ponti- ficij legati sententia Parisiensium exemplum secutus, ad quatuor, & viginti vrbis tem- pla, redeunte in Orbem labore, perpetuam supplicationem indixit. Ergo nostri pro con-
 cione

sione ciues identidem cohortari, vt expiatis confessione animis supplicatum irent; Discipulos incitare, vt tam difficili tempore suæ pietatis specimen darent. & sanè discipulorum nostrorum studia in hoc genere enituerunt. Quater linteati de more supplicauerunt, multique ex his aut cilicio ad carnem induti, aut nudis pedibus inceserunt, omni motu corporum, ita ad modestiam composito, vt admirationem, approbationemque ciuium magnam haberent. Suus etiam sacrarum concionum fructus extitit. Non nulli ab Hæreticis, quos contra ius fasque sequebantur, defecerunt. multi nutantes in Catholicorum partibus constiterunt. Adeundi nosocomia, et orphanotrophia intermissa pestilentie metu, ac bellorum tumultu consuetudo nostris authoribus reuocata est. Persuasum matribus familias primarijs sex septemue, & valetudinaria interuisant, egros collata corrogataque pecunia subleuent. Ad sacram Synaxim vix vnquam concursus nostra memoria maior fuit. Proposita eucharistia in ade nostra supplicationis causa ad cœlestis iram numinis auertendam, insigni pietate ac frequentia est celebrata. Sacramentorum administratio multis salutem attulit, in quo genere illud ad memoriam insigne. Aeger magno febris aestu conflictatus inter confitendum urgente morbo; de potestate mentis

exierat. iam de sua salute actum esse, sempiternis se supplicijs apud inferos damnatum clamitabat, nullius orationem auribus admittebat, sacerdos noster qui aures huic dabat, ubi furorem eius animo obstrepere animadvertit, ad diuina presidia ubi deessent humana confugiendum existimauit. Itaque domesticos monet, ut sacrum oleum, quod aeger priusquam insaniret, postulauerat, celeriter afferendum curarent. Mira dictu, uisusque res simulatque sacro rite inunctus est oleo, mentis sanitatem, paulo post etiam corporis valetudinem recuperauit. Ita in extrema unctionis sacramento, extremum salutis auxilium inuenit. Amplius quinquaginta quatuor sacrarum imaginum millia, coronarum B. Virginis millia quatuordecim, & quadringenta ingens catechismorum numerus, aliaque eiusmodi pietatis incitamenta piorum hominum liberalitate compra, & per nostros pueris, et idiotis distributa, atque his illecebris ad salutaria discenda aut facienda, pellecti quam plurimi. Principum virorum precipua in societatem beneuolentia extitit. Cardinalis Fesus in urbem remigrans ex itinere gdes nostras singularis amoris significatione inuisit, ac multiplici auditorum nostrorum carmine exceptus grata sibi esse declarauit studia nostrorum. Archiepiscopus Viennensis nostri ordinis, studiosissimus Lugduni quatuor
 diu

diu fuit nostris familiariter est usus, ac prius
 quam discederet, vt fidem faceret probari si-
 bi B. Marię Sodalitatem, die B. Marię Vir-
 gini assumptę festo atque solenni, sacrum
 in sacello fecit. Sodales omnes & cęlesti pa-
 ne, & cohortatione pia atque apposita pa-
 uit. Lugdunensis Episcopus quanti nos fa-
 ciat cum plurimis indicys declarauit, tum
 vero quod ex Regys comitys reuersus colle-
 gium adijt, recepitque daturum se operam, vt
 nobis aucto vectigali Philosophię Theolo-
 gięq; inibi tradendę facultas esset. Ducis
 item Nemorei egregia in nos voluntas, exi-
 mia etiam pietas extitit, cum apud nos sa-
 cramentis usus esset, bidui sibi ieiunium in
 singulas hebdomadas indixit, ac magnope-
 re in studium virtutis incubuit. Inde cum do-
 mi sue tanquam in libera custodia asserua-
 retur à ciuibus, solitudinem languere passus
 non est, otium quod necessitas afferebat, sapiẽ-
 ter ac pie in sacre historię, piorumq; librorum
 lectiõne, diuturnis ad Deum precibus, & sa-
 lutaribus cū sacerdote nostro colloquijs collo-
 cabat. Tantum autem nostris tribuit, vt cū
 Marchio eius frater fraternam iniuriam ul-
 turus satis magna manu sub messem frumen-
 to, comœatuq; urbem interclusam teneret,
 facile adductus sit, vt vno è nostris ad fra-
 trem allegato, aliquot dierum inducias im-
 petraret. Ducis auctoritatem secuti assecla,
 quam

quam

quam plurimi vite vniuersae delicta confessione deleuerunt. Per hos bellorum strepitus, urbanosque motus, discipulorum nostrorum numerus qui octingentorum erat, nihil est imminutus; sed contra auctus, conuictorum maxime atque nostrorum. Itaque & contubernij, & Collegij angustias, partim edificatis nouis cubiculis, partim coemptis vicinis edibus dilatari oportuit. Ad vtramque rem Ciuium liberalitas vsui fuit. Et Musae inter arma maiore etiam voce cecinerunt, aperta altera Theologiae Schola. Tres item B. Mariae Sodalitates, & numero & fructu auctiores extiterunt ex eo numero quatuor repudiatis rebus humanis, Deo se in capuciuorum ordine deuouerunt. In finitima oppida, vicosque sacerdotes non nulli dimissi, non minorem modestiae quam industriae laudem, ac fructum tulerunt. Namque in concionibus eam adhibuerunt moderationem, quam tempora postulabant vti haeretici, haereticorumque fautores deliniri potius quam irritati ad Ecclesiae Catholicae auctoritatem reuerterentur. Docti sunt sacerdotes sui muneris partes, dedocti prauos mores oppidani. Confessionum praecipua utilitas. Veteres inimicitiae uoluntaria obliuione deletae, coniugum odia sublata, flagitia vel emendata vel impedita. Inuentus est qui a confessione cum Deo promississet, nunquam se flagitium quoddam,

ad

ad quod proclivis fuerat admissurum, & post aliquot dies, que humana est imbecillitas, lapsus esset, facinus ederet memorabile, simulatq; is se lapsum animadvertit, graviter ingemiscens rite animum expiat: sibiq; infensus Deum magnopere erat, ut quicquid meritis esset pœnæ, à suis auerteret, in ipsū conuerteret fontem, violatoremque promissi. Nec irritæ ceciderunt preces. Paucis intermissis diebus, in varios gravissimosque corporis dolores, & cruciatus incidit, quibus per aliquot menses afflictatus summam Dei misericordiam pariter & iustitiam prædicabat, seq; voti compotem factum esse dicebat. omnia carminum ac superstitionum genera, quibus morbi levatio promittebatur constantissimè repudiabat: totum se Dei voluntati ac providentiæ permittebat. Ad extremum ubi causam morbi sacramentorum ope curavit, contra spem atque opinionem omnium pristinam recuperavit valetudinem.

Collegium Turnonense.

Huius collegij patronus, ac penè parens est Dynasta Turnonius, qui de augendo scholarum numero cogitat sedulo; Is cum subito in gravem, periculosumq; incidisset morbum, confestim intempesta nocte ad nos mittit, qui Prorectorem ad se deducat, suaq;

T salutem

salutē nostrorū precibus cōmendet. Vtraq; in re mos ei gestus est a nobis diligēter. Non ita diū nostri ante sacrosanctā Encharestiā supplicarāt, cū ille melius habere cepit. Inde B. Virgini Aniciensi votū nuncupat, vnūq; ē fratribus ad id votū soluēdū, ē vestigio destināt, nec frustra. Ex eo in dies magis conualescebat, & quo die redditum est Virgini votum, eodem illi est sanitas restituta. Mulier honesto loco nata; infamiae & periculi metu adducta, foetum ex adultero conceptum perdere cogitabat. haec in Sacerdotem nostrum incidit, cuius prudenti consilio, & partus saluti, & parturientis fame consultum est. Alia inanibus distenta curis in pietatis studio languēbat, cui secundum quietem spectrum horribile oblatum dicitur, quod ei vitam eripere conaretur. Itaq; illa Demonem esse rata, horrendoque visu exterrita virum inclamare, omnibusque precibus petere, vt nostrū sacerdotem e vestigio accersi iubeat. vocatur Sacerdos accurrit, monet. Quid multa? ea res perterritae mulieri saluti fuit, qua ab sacra confessione nouum vitae genus instituit. Per solenne quadraginta dierum ieiunium sacerdos in finitimum oppidum missus rem aggressus est arduam non irritō incepto. Consueuerant ibi viri eque ac mulieres, ipsiq; sacerdotes in cauponis, ac popinis frequentius, quam in domibus conuiua-

ri, Hinc temulenti nullum rixarum ac flagi-
 tiorum faciebant modum; conuiuebat ad hæc
 Toparcha, quòd ex ea morum licentia vecti-
 gal augeretur. Nihilofecius persuasum est
 ei, vt popularium suorum salutem suo emo-
 lumento duceret potiore, & oppidanis cau-
 pona, popinaq; interdiceret graui pœna con-
 stituta. ita flagitiosam consuetudinem com-
 pressit poenæ magnitudo: Itum etiam est in
 montes proximos, quibus in montibus, & si
 vix vlla extent veteris Religionis vestigia,
 templis ab Hæreticis per furorẽ euersis;
 incolę tamẽ nostros eò commeantes tam amã-
 ter excipiunt, vt nihil vltra. Quamuis pro-
 festis, & negotiosis diebus sæuiente hyeme,
 cupidissime ad sacros sermones conueniunt,
 vix vt quisquam per id tempus audeat in
 suis muneribus operibusque versari, se peni-
 mero eos cogunt ad multam noctem ducere
 sermonem, aut ipsis consentibus aures da-
 re. Insigne autem erga nos studium quorum-
 dam vicinorum extitit. Qui cum cognouis-
 sent sacerdotem nostrum alio concionandi gra-
 tia contendentem, per ipsorum fines transun-
 rum, speculatorem in via collocarunt, qui
 obseruaret venientem, ipsosq; de eius aduen-
 tu faceret certiores. Ab his igitur noster be-
 nignissime acceptus, & quamuis nox suberat,
 adductus in templum. & coactus ad circum-
 fusam multitudinem, quæ frequens conuene-

rat, verba facere. Duobus item è nostris in presenti periculo haud dubium Dei immortalis auxilium adfuit. Hos in via armati latrones in equis adorti primo cædis metu terrire cœperunt, quòd in urbem Catholicorum proficiscerentur, Inde se sequi iubent, simulabant se in arcem proximam ad insignè hæreticorum Ducem contendere, sed id agebant, vt eos in solitudinem aliquam perductos spoliarent, atq; interficerent. Non fellit ea res nostrum Sacerdotem. Itaq; sibi non defuit, sed blanda oratione feroces eorū animos permulcere institit. Ad extremum vbi se nihil proficere sensit, veritus ne gratis moreretur. Videte, inquit, quid agatis, si Catholici estis, & nos; Sin hæretici, en ego Sacerdos sum, quin me pro Catholica religione iuguletis non recuso. At illi hac voce ferociores facti intētatis gladijs silentium indicunt. Sub vesperum cum in desertum locum ventum esset, ex equis desiliunt, nostros excutiunt, pecuniam flagitant. Quinque dum taxat assibus repertis, vtrumque pallio spoliant, statimque eos districtis gladijs petunt. Nostri cum in se iri viderent, exclamant se non mortem recusare, sed causam mortis exquirere. Si quod Catholici essent, occiderentur, libenter morituros. exiguam moram rogant, dum se ad mortem comparerent. Facta Dei orandi potestate, vterque
 sup.

supplex diuinum numen placare institit. Interea predones illi cum paulum secessissent, conferentes capita inter se consultare, tum accedere ad nostros, tum recedere; quod cum bis teruè fecissent, tandem nescio qua re obiecta, subito citatis equis se se proripiunt. Nostri tanto periculo diuina ope erepti gratijs Deo impensè actis, ad oppidum quo intendebant multa iam nocte peruenerunt. Ibi cum exposuissent quantum periculi adissent inuia, nonnulli oppidani ex quibusdam indicijs magnopere suspicati sunt, latrones illos equites fuisse quosdam, qui pridie ex oppido discesserant. Orta igitur luce rem ad ducem, qui presidio præerat, deferunt. Is centurionem cum manu militum protinus mittit, qui equites illos, quam diligentissime conquirerent, uinctosq; in oppidum retraherent. Breui intermisso spatio capti, uinctique sistuntur Duci. Quæstione habita de latrocinio confitentur pecuniam, & pallia reddere coguntur: grauissimisq; verbis à Duce castigati in custodiam traduntur. Cum grauius in eos consulturus videretur, illorum poenam nostris deprecantibus condonauit. Nec in reuocandis ab errore hæreticorum mentibus nihil profectum est. Vir præcipua inter suo authoritate Calvinianam disciplinam à parauulo susceptam ita mordicus tenebat, nunquam ut eam dimissurus videretur. Is tamen

à Sacerdote nostro veritatem edoctus aliquādo resipuit, & expiatis rite noxis, coelestiq; recreatus pane cum Catholica religione Christianam imbibit morum suauitatem. Mater familias pumaria Caluino addicta nunquam à marito, aut liberis ad Catholicos traduci potuerat. conueniunt eam viri rogatu aliquot e nostris; disputationem de religione instituant, illa primo omni ope resistere, pertinacissimeque repugnare. Denique rationibus conuicta Deo fauente manus dedit, seque Catholicorum coetui aggregauit. Discipulorum nostrorum non doctrina tantum, sed etiam pudicitia enituit. Adolescenti iter facienti famosa meretrix occurrit, à qua cum ad flagitium illiceretur, non modo se in officio ipse continuit; sed illam graui oratione commotam ad officium reuocauit. Sodales B. Virginis hoc anno, vt pauca de multis, dimissi per vicos christiana disciplinae elementa tradere, talium rerum rudibus instituerunt. Itaque singulis prope modum Dominicis diebus Vicani ab his catechismo erudiuntur, magno ipsorum bono parique admiratione & gaudio bonorum. iidem egri identidem praesto sunt in valetudinario, eisque libenter, & officiose ministrant, eosdemque pro facultatibus, quoad eorum facultates ferunt, verbis pariter rebusque solantur, festis praesertim diebus,

vbi

ubi cœlestibus epulis saturati diuinam in se experti sunt largitatem. Complures ex his iam diuinis comentationibus, afflictionibus corporis, fragendisque cupiditatibus diu multumque assueti Deo se in seruitutem dica recogitant. Vnus in Carthusianorum claustra se abdidit, alter Cœlestinorum, tertius nostrorum amplexus est institutum. Et cœlestium Regina suorum clientium pietatem cordi sibi esse, haud obscuris declarauit indicijs. horum vnus graui emersus morbo, nondum recreatis viribus, ad proximum oppidum, exigendæ pecuniæ causa ire decreuerat. Dimidia ferè itineris parte confecta, ad torrentem peruenit rapidissimum & continuis imbribus tumescentem, linter quo trañceretur nullus, pro ponticulo trabs erat intransuersum collocata, quâ transiretur, non sine prolapsionis atque interitus metu. Ergo ob pedum imbecillitatem arboris ramum defringit, cui nitatur. Quod auxilio fore sperabat, pene exitio fuit, ventum erat ad mediam trabem, cum inflexo ramo inclinatus in contrariam partem enitēs in medium torrentem delabatur. Quo casu afflictus, & madida veste degrauatus magnum periculum adiit; nam manibus ac pedibus rapidoflumine ægre obluētatus subsedit; cumque se aquarum vi abripi animaduertetet, ad Dei Parentem animum & vota conuertit. mirā

dictu. Subito in trabem diuina vtique ope
 restitutus in vltiorem ripam incolumis eua
 sit. Alter pecunia onustus iter faciens cū
 incidisset in latrones, comprehensus est qui
 dem cum reliquis comitibus, sed ex aliorum
 casu præcipuam D. Mariæ tutelam clientium
 agnouit, nam cæteris nihil omnino relictum
 est, ipse intactus dimittitur. Alius sum
 mæ spei adolescens grauisimo affectus mor
 bo incredibili animi voluptate fruebatur,
 prorsus vt cœlestem beatitudinem animo præ
 cipere videretur. Adit hominem sacerdos
 noster, eique susceptum antea societatis no
 strum ineundę consilium commemorat, ac ta
 li potissimum tempore constantiam ab eo re
 quirat. Non surdis auribus hæc dicta. con
 festim ille quia metus humanæ fragilitatis in
 proposito dubium eius animum faciebat, diui
 no fretus auxilio se se Deo religionis voto
 suapte sponte deuinxit. Mira res, ac me
 moria digna. Voto nuncupato, repente
 non modo animi diffidentia, sed etiam tribus
 grauisimis corporis morbis liberatur. Est
 in Vrbe Allobrogum finitima sacerdos pro
 bitate morum insignis, qui annum iam quar
 tum aded graui, ac pertinaci laborat ægri
 tudine, vt affixus lectulo nullius membri præ
 ter linguam, vsum habeat. Is cum de So
 dalium B. Virginis eximia pietate multa facti
 do inaudisset; cum his suppliciter egit per
 lit-

litteras, ut eum in suum numerum adscriberent. Quare impetrata eam cepit animo voluptatem, quæ magna ex parte vim malæ leuaret. Iamque ut se sodalitate non indignum præbeat, semper aut diuinis, piarumque rerum commentationibus studet, aut de salutaribus rebus ad eos qui se inuisunt verba facit, aut pueris circumfusis rudimenta religionis Catholicæ inculcat & diligentioribus sacras imagines, coronasque distribuit, ut vnus omnium sodalium valentium officia, quamuis æger præstare uideatur. Ergo maximi sunt ad eum concursus eorum qui aut indubijs rebus consilium, aut in periculis orationis præsidium expetunt. Idem acceptam à nobis sacræ ceræ particulam honestæ mulieri, ex partu periclitanti misit, quo illa præsidio sine dolore fœtum edidit, ac tam præsens experta remedium, apud se diligentissimè conseruauit.

Billomense Collegium.

ET si hoc difficillimo Gallie tempore annuū vectigal per hos annos, sex septemue nobis perijt, rus autem suburbanum, non magnum sæpenumero ab hostibus est direptū; tamen (quæ Dei piorumque hominum est benignitas) æs alienum nouum contractum nullum, vetus pene dissolutum, nec quicquam

nobis ex rebus necessarijs defuit. In animis etiam Deo quaerendis, & conseruandis non parum lucri fuit. Sodalitas B. Mariae Tyrones aliquot Societati dedit. Quidam Sodalis parenti persuasit, vt opulentum sacerdotium quod contra ius fasque obtinebat, redderet. Alij domum reuerſi authores ſuis fuerunt animi confessione expiandi. Fuit etiã qui cœleſtis Patronæ auxilium in periculo ſentiret. Is ab hoſtibus captus, iam diu in vinculis habebatur ſine vlla ſpe libertatis. At B. Mariæ ope implorata, votoque nuncupato elabiture custodia, ac domum e veſtigio reuertitur. Episcopus Claramontanus vir turbidis æque, ac tranquillis rebus egregius, quanti Societatem faciat, haud obſcure ſignificauit. Bis hoc anno in æde noſtra complures ſacris ordinibus initiauit. Cum verò hoſtis ad urbem eſet, item apud nos rem diuinam quotidie fecit. Maximè autem admirabilis in eo fuit, quod cum perinde cœleſte auxilium imploraret, ac ſi nihil præſidij in rebus humanis poneret, idem tamen ita humanis eſt vſus viribus, vt ſi nihil opis expectaret e cœlo. Nam cum hoſtis ad obſidendam Urbem minus munitam venturus diceretur, Episcopus ipſe ad defendendam urbem, dictis, factisque animos addidit ciuibus. ipſe humum fodere, ipſe ceſpites vectare humeris, ipſe fossas, atque aggeres ducere,

cul-

Nullum boni Pastoris ac Ducis officium praetermittere. Antistitis exemplum valuit apud nostros ac reliquos, nemine detractante munus quod tantus Antistes occupasset. At hostes veriti tanti viri praesentiam, vno Deo pro nobis pugnante, alio signa vertebunt. Episcopi virtutem, ac pietatem frater emulatus apud nos menses aliquot est diuersatus, quo tempore ita caelestibus commentationibus operam dedit, vt etiam nostris esset exemplo. omnino solidas virtutes sequitur, ac plane assequitur. nihilque sibi reliqui facit, vt Christum possideat. Horum mater foemina lectissima nihil liberis de amore erga nos, ac liberalitate contedit; quae cum omni benignitatis genere nos complectatur, numquam tamen sibi ipsa satisfacere potest. Digna cui Deus (quod oramus) & voluntatem remuneretur, & tribuat parem voluntati benemerendi facultatem.

Auenionense Collegium.

Nunquam frequentiores aut florentiores Scholae fuerunt. Accessit hoc anno explicatio de officijs hominis Christiani, Archiepiscopi rogatu, qui ut cuius rei autor fuerat, etiam fautor esset non semel ipse, cum magna religiosorum hominum manu se praebuit auditorem; Idem nostrorum consilio,

filio, & opera, magnis in rebus est usus; Datum est pium drama, quod pro sacra concione fuit. Complures ad confessiones adduxit, Auenionensis Archiepiscopus, itemq; Gilbertus Genebrardus Agunensis, cum collegium viserent, varys epigrammatis sunt excepti, seorsum vero à Parthenijs Academicis, qui virtutem, ac litteras, quibus egregiè student ceteros longè præstant; Hi Nosocomia adeunt, plebem catechismum docent; seq; in reliquis Christianæ humilitatis officijs diligenter exercent. Confitentium apud nos frequentia tanta, quanta numquam antea. Sub Natalem Christi diem auditi plus mille quingenti. Ad eam rem magno vsui fuit aucta nostrorum hominum doctrinæ opinio. Nam cum Antistes edixisset, ut nemo confessionibus audiendis operam daret, nisi ab vndecim doctoribus interrogatus ac probatus esset, euenerat, ut nostri sacerdotes omnes, non absque singulari commendatione probarentur. Ea fama cum increbuisset, nostrorum existimationem mire amplificauit. Nec exiguus confessionis fructus. Odiorum, ac inimicitiarum semina, quæ improbi inter principes Viros sparserant maturè sublata. Mulier minus pudica ad cænobij disciplinam perducta. Ad Catholicorum partes traducti quatuor, qui cum nostrum pro concione audissent magna & animi & vocis contentione dicentes

tem; admirabundi & attonitis similes affirmabant, nunquam ab se auditos rabulas suis talibus de rebus differentes. Sacerdos noster in oppidum hæreticorum cum venisset, in publico, toto inspectante, atque audiente populo, tres Calvinianos comiter adortus libera voce conuicit, magnamq; in spem venimus, eam rem multis saluti futuram. Porrò Tyrones Auenionenses; qui in separatis ædibus habitant, nihil ferè prætermiserunt eorum, quæ ex usu vel societatis, vel Ciuitatis esse viderentur. Itaque Deo hominibusq; iuuantibus non exiguum æs alienum dissolutum est. Auctum etiam vectigal annuum, & domestica suppellex, cum aliorum libertate, tum vero Archiepiscopi, qui filios suos Nouitios appellat.

Collegium Camberienſe, & Deuionenſe.

Camberij in maxima annonæ caritate perfectum est, vt pauperes quorum maximus erat numerus, partim ciuibus alendis distribuere, partim unum in locum coacti corrogata pecunia sustentarentur. & Ciuitatis benignitatem illustrauit diuturnitas benignitatis, quæ sex septemue tenuit menses. Noſtri autem interim dum egentium

cor-

corpora cibarijs reficerentur, coelestibus sacramentis pascebant animos. Non exigua etiam pecunia collata est ad edificium Gymnasij. Atque item ad subleuandam nostrorum inopiam aurei ducenti à subabie Duce in aliquot annos attributi. *Alfonsus Labantus* Sacerdos e societate, ex misera hac ad beatam illam vitam migravit, cuius rei testimonium mortem eius pietate ac patientia insignem habemus.

Diuionensis collegij res tenuis, & angusta multorum liberalitate est amplificata. Vidua locuples quadraginta nummos aureos, quos nobis olim eius vir mutuos dederat, vna cum nostro Chirographo remisit. *Meduasie Dux* idemque inter rex Gallia deprecante Urbis huius Vicecomite, regijs comitijs annum ve trigal millenorum, ac ducentorum aureorum regio nobis diplomate concessit. In Gymnasio discipulis amplius sexcentis, non inutilis opera data: Ex quo numero quidam pietate, & ingenij laude prestans *B. Mariae Sodalitati* adscriptus, cum ante Natalem Christi diem domum ad breue tempus reuertisset, re ipsa expertus est inimicos esse hominis domesticos eius. Nam pater veritus ne tanta illa filij pietas orbitatem sibi afferret, eum ad nos redire prohibuit. Ecce tibi puer morbo corripitur graui aequae ac diuturno, ex quo tandem recreatus cum in villam animi causa proficisco-

sceretur, ex equo desiliens crus omnino com-
 minuit. Sensit pater adesse ultorem paternæ
 indulgentiæ Deum, ac multo etiam magis
 Filius in cuius animo omnis ferme pristina
 pietatis memoria consenuerat, Sed sero uter-
 que sapuit. Melius actum cum alio, qui à
 parentibus domum reuocatus, & ad hæresim
 amplectendam incitatus, fortiter restitit, atq;
 ut ab hæresi quam longissimè recederet, fu-
 ga elapsus ad nostram societatem se se recepit.
 Nonnullorum nostræ disciplinæ alumnorum
 probitas alijs auxilium tulit. Adolescens
 nobile loco natus, qui aliquandiu nostris
 operam dederat, delicta sua memoriæ causa no-
 tarat in chartula. hæc forte chartula cum ei
 excidisset, peruenit ad Pedagogi manus. is
 quid tandem rei esset ignarus, cum eam lege-
 re cœpisset, incidit in eum locum, ubi Ado-
 lescentulus quem dixi, vitio sibi vertebat,
 quod Pedagogum suum temere apud alios iu-
 rantem pudore adductus non reprehendisset.
 Castigauit ea res tacita verberatione præce-
 ptoris licentiam, tantūq; profecit (quod ipse-
 met vni e nostris familiariter narrauit) ut lin-
 guam in posterum in officio contineret. Mu-
 lier virilis animi quæ crebro apud nos sacra-
 mentis vti consuevit, paratum duorum mili-
 tum certamen miro artificio diremit. Nam
 dum alter, ut paribus armis depugnaret, de
 posito gladio hamatam lorica exiit, Mulier
 sur-

sur-

surrepto clam gladio, effecit ut dato ira spatio, dextras inter se amicitiae, ac fidei pignus darent. Tres B. Mariae sodalitates sacerdotum, discipulorum, ciuium satis vigent. Ex vno fiet coniectura. Quidam ex his, qui Catholici exercitui curabat annonam, a rusticis comprehensus, & pugnis, fustibusque male multatus tantam iniuriam moderate tulit, & cum facile vlcisci posset, Deo concessit, & simul vt aduersus maleficium beneficio certaret, eorum tecta a direptione atque incendio liberavit. Inter duas familias octauum iam annum pertinaci periculofoq; odio dissidentes itemque inter matrem, & filium conciliata pax est, atque sancita. Complures item adducti ut contumelias condonaret. Ad sacelli nostri aram ornamenti plurimum accessit ex praclaro vase argenteo inaurato. opus est vario artificio egregie factum, centum quinquaginta aureorum praerio. Catechesis puerorum cum langueret, per aliquot hebdomadas intermissa inde magno animi ardore repetita est res cum puevis utilis, tum eorum parentibus iucunda. Ciuitatis erga nos beneuolentia, vel ex eo satis apparet, quod cum in nostrum conrionatorem alius ere religiosa quadam familia pro concione inuectus esset. iterumq; alius societatem pari audacia prostrinxisset, mirum immodum ciues in illorū maledicentiam exarserunt. Itaq; eorum ordinum cœnobitis si-
pem

stipem ostiatim de more cogentibus, non modo subsidia quæ dari consuerant negata, sed pro his iurgia cum verborum aculei ingesta. Eorum qui ad nos mysteriorum causa ventitant, complures totius vite turpitudinē confessione deleuerunt. Vincētis, & capite damnatis opera subinde nauata ex sententia. Ex quo numero dux militum fuit bellicis laudibus insignis. Is quo die ducendus erat ad supplicium, in carceris cubiculum se abdiderat, & fores summa ope occluserat, vti si minus vitam tueri posset, certe ignominiosam mortem effugeret. Placuit igitur quoniam ianuam, per vim aperiri non poterat, cum fumo necari, At sacerdos noster, ne miseri illius animus cum corpore interiret, impetrata supplicio mora, ab ianua cum eo agere de salute animi cœpit, nec frustra. ille sacerdote admisso vinciri se duci quocunq; vellent passus est. imo etiam rite confiteri voluit & hæc ipsa res illi salutem peperit. Dum ducitur à mulierum manu impetu facto ex carnificis manibus eripitur, & in tuto locatur. Nostrorum in hoc genere labor ita gratus senatui accidit, ut quoniam aly, id onus agrè fusciperent, hoc munus detulerit societati,

Gymnasium humanis diuinisq; discipli-
 nis instructum, & multitudine audito-
 rum, & pietatis doctrinaeq; studys floret ma-
 xime. litterariae exercitationes à Præside ip-
 so ac senatu cohonestari consueuerunt. Ex di-
 scipulorum numero in Societatem cooptati no-
 uem, multo plures dare nomina gestiunt. In-
 stituta à nostris supplicatio ea pietate ac mo-
 destia. ut omnis ad spectaculum cuncurreret
 ciuitas multique lacrymas non tenerent. So-
 dales B. Virginis magnos in pietate ac virtuti-
 bus processus habent. Sic enim à Magistris
 instituti sunt, vt festis diebus terni Nosoco-
 mium inuisant, Christianae legis capita rudi-
 bus tradant; egentium inopiam subleuent,
 Qui è minore sunt sodalitate pauperibus epu-
 lum satis latum dederunt, eisque epulantibus
 summa diligentia, ac modestia ministrarunt.
 Concio frequens in aede nostra, catechismus
 binis in templis inculcatus, assidua sacramen-
 torum administratio, quotidianusque nostro-
 rum congressus magno multisq; vsui fuerunt.
 Inuenti sunt duo, qui à pueris Calviniano er-
 rore imbuti, cum ad nos litterarum causa ve-
 titarent. veram cum litteris religionem hauri-
 rent. Virginitatis florem Deo puellae octo con-
 secrarunt. Cuius tuendi studio corpuscula
 sua flagris, cilicijs, inedia in officio conti-
 nent.

ment, Ex his tres tenera etate, sed matura,
 virtute ad cœlestis sponsi complexum euola-
 runt. duę in Nosocomio pauperibus suam
 operam addixerunt. Delicta item mortelui-
 turis nostrorum utilis fuit labor. Iuris pe-
 ritus ob nescio quod scelus supplicio afficien-
 dus, ita est animo confirmatus à nostris, vt
 omnibus admirationi foret. Quippe inimi-
 cis, quos ipse amicos vocabat, immortalem
 se gratiam habere dicebat. quod eorum opera
 ad cœlestem fœlicitatem se peruenturum con-
 sideret. Idem vltro brachia prębuit vincien-
 da licitori, quem Angelum, Dei que mini-
 strum appellabat; & simul oculorum obstutu
 animoq; in cœlum defixo, quid ni inquit, Do-
 mine Iesu, ego homulus facinorus, ac nocens
 hasce manus cōstringi patiar, cum tu & De-
 us, & innocens mea causa te dederis vincien-
 dum? Vbi vero ad patibulum venit, pro-
 cumbit in genua, & sublatis oculis, Euange-
 lici adolescentis respiscentis sensu pariter ac
 verbis suppliciter exclamat. Pater peccaui
 in cœlum & coram te. Iam non sum dignus
 vocari filius tuus, atque his similia multa su-
 biecit. Inde facta dicendi ad populum pote-
 state, sermonem instituit de breuitate vite, &
 amore virtutis; eosq; qui aderant, vt suo pe-
 riculo discerent, sibi que ignoscerent magno-
 pere rogauit. Ad extremum collacryman-
 tibus omnibus, lectus orationem Dominicam,

V 3 & sym.

& Symbolum fidei recitavit, ac Iesum nomen
 iterans cervicem fortiter dedit. ut nemo du-
 bitaret, quin illi mors aditus ad immortalem
 vitam foret. Itaque Senatui ob virtutis ad-
 mirationem, eius deinde corpus solenni fu-
 nere efferi placuit; & funus curatum à vi-
 ris foeminisque primarijs, atque ab eisdem
 exequiæ cohonestatae, tantum etiam in rei ca-
 pitalis condemnato admirationis habet vera,
 & Christiana virtus. In reconciliandis etiã
 dissidentium animis utiliter laboratum est.

Ardebant intestinis odijs annum iam quin-
 tum familiae duæ totius Burgundiæ nobilissi-
 mæ; mater à filia, socrus à genero disside-
 bant, alebant inimicitias maximæ, utrumq;
 opes, & clientela. Pax inter eos à multis au-
 thoritate, & sanctimonie fama præstantibus
 viris frustra tentata; ad extremum per no-
 stros Deo bene iuvante convenit; maxima
 omnium lætitia, & gratulatione. Sacerdo-
 tes tres in aliquot Burgundiæ Urbes profecti;
 nihil prætermiserunt eorum, quæ ex usu com-
 muni privataq; salutis esse intelligebant.
 Graues inter Ducem, & Parochum simulta-
 tes sublatae. Toparcha cum suis popularibus
 reconciliatus, frequens Eucharistiæ usus in-
 troducitur. Repressa facinora. Turpis libido
 compressa, consuetudo agendi diem tutelari
 Diuo sacrum in popinis & gancis emendata.
 lætos hisce rebus nostrorum animos tristis de

Re-

Reſtoris morte nunciuſ moerore compleuit.
 Iſ fuit P. Petruſ à quercu, qui Romam ad Ge-
 neralem conuentum proficiſcens, ex itinere
 vexatione cum graniter egrotaffet, Medio-
 lani paucis diebus eſt mortuus. Vir eximia
 prudentia ac probitate, inſtituti autem So-
 cietatis in primis tenax, chriſtiana præterea
 humilitate inſignis adeò, ut cum ſacerdotem,
 qui eum Romam euntem proſecutus erat di-
 miſſurus eſſet, in digreſſu ad eius pedes pro-
 uolutus, ſibi ab illo benedici voluerit. Nec
 illi mors aut improuiſa fuiſſe uidetur, aut
 inexpectata. conſtat eum non ita multo ante
 profectionem ſuam dixiſſe, nihil ſibi optatius
 eſſe, quam diſſolui & eſſe cum Chriſto. omni-
 nois, & de hac ciuitate, & de noſtro Colle-
 gio, cui ſeptem annos totos cum laude præ-
 fuit, optime eſt meritus. Itaque quam carus
 eſſet omnibus, non modo noſtrorum, ſed etiam
 Senatus, Magiſtratum, ciuium moeror
 oſtendit, noſtris vero quam ſingularium vir-
 tutum, ac ſanctitatis exemplum reliquerit,
 iucunda cum imitatione memoria, commemo-
 ratioq; dederat.

Anicienſe Collegium,

Pari ferè ſanctitatis opinione rerum do-
 meſticarum adminiſter Anicia deceſſit,
 multis ac magnis patientiæ, obedientiæ, pie-

3 latis

tatis exemplis memorandus, is animam agēs
 auditus est B. Mariæ hymnum cantitare,
 quem valens in ore habere consuerat, vsque
 adeò B. Virginis præsidio tectus exultabat ani-
 mus, cum corporis vinculis solueretur. Pri-
 mus est in nostro sacello sepultus, vt tam pius
 vir nouum sepulchrum initiaret, non leue
 solatium morituris. Ceteri omnes socij ad
 vnum alius alio tempore morbis tentati, sed
 haud ita multo post depulsa egritudine recrea-
 ti. nec absuit opinio cælestis auxiliij, ex eo nu-
 mero vnus, cuius præcipua semper fuerat er-
 ga Dei Matrem religio, periculosam æque
 ac pertinacem febrim, qua iam pridem aestua-
 bat, implorata sanctissimæ Virginis ope re-
 stinctam prædicat. Hæc priuatim, illa pu-
 blicè administrata: Ad Catechismi discipli-
 nam, quæ cum cantus suauitate in animos te-
 neros ac molles facillimè influit, haud parua
 facta est accessio. Namq; à ferijs Natalitijs
 ad cineralia, quo tempore frigere consueue-
 rat, feruere cæpit, diebus festis pulsu æris
 campani signo catechismi ciuibus dato. Præi-
 bat enim puer cum tintinnabulo, sequeban-
 tur duo de nostris, totidemq; Sodales Parthe-
 nij grandiores, qui rei nouitatem attonitam
 plebem in sacellum nostrum blanda oratione
 cogèrent. Sacrosanctum Christi corpus per
 Quadragesimam in æde nostra solenni ritu pro-
 positum maiore concursu frequentiaq; cele-
 bra-

bratum, quàm annis superioribus uidimus. Aderant symphoniaci ex principe B. Virginis templo ferè quotidie, interdum cum musico instrumento sane vario, & ad concentum pietatemque iucundo, singulis autem diebus discipuli nostri in classes distributi sacros hymnos vicissim canebant, eo pietatis sensu, vt multi accurrerent, visendi audiendique studio adducti. Gratam rem fuisse ciuibus indicio est, quod compluribus quadraginta horarum spatium breue nimium est visum. Nec domi solum benè res administrata, sed etiam foris. Controuersiam de affinitatis vinculo quæ inter honestos ciues erat dissidij causa, Nostri in eam rem arbitri dati ita composuerunt, ut ad concordiam reducerentur, magna gratulatione multorum. Item Momstrolij (oppidi nomen est, in quo oppido nostri per Quadragesimam concionibus, catechesi, reliquisque societatis officijs magno oppidanis vsui fuerunt) inter fratres germanos viros primarios tantum extiterat odium, vt alter alterius congressum atque cõspectum effugeret; hi quoque nostrorum suasu Deo iuuante in pristinam gratiam redierunt. Eodem in oppido quedam tenui re, qui subuehendis vltro citroque mercibus familiam sustentabat, cum à prædonibus captus magnum fortunarum suarum detrimentum accepisset, eo demencia venit, vs vltro vite animiq, iactu-

ram facere decreuerit. Itaq; dolore suo cum uxore communicato, sed occultato consilio, sub noctem altissimam murorum turrim conscendit ea mente, vt e summo se se precipitē daret, Priusquam conceptum animo facinus exsequatur, veteri consuetudine sua procumbit in genua Deo, Deiq; parenti, Diuisq; omnibus quam perditurus erat animam enixe cōmendat ea ipsa res perire properanti saluti fuit, nam cum se se precipitasset, grauiq; casu afflictus iaceret, oppidani complures accurrunt, moribundum inter manus in oppidum deferunt sacerdotem nostrum propere accersunt. Ab hoc igitur ille sceleris admonitus, & à desperatione ad spem reuocatus, statim mentis haud ita multo post etiam corporis recuperat sanitatem, tantum momenti ad salutem habuit pia Dei, Diuorumq; implorandorum consuetudo. Discipuli cuiusdam, pari in periculo, haud dispar exitus fuit. Is vt erat difficili ingenio, & à Musis alieno, diutius abfuerat à scholis, ob eam rem graues pœnas luere eum oportebat. Itaq; desperatione adductus consilium capit precipitandi se se in flumem. Iamque urbem egressus amnem petebat, cum Christi cruci affixi effigiem in trivio conspicatus primo cohorrui. Inde memor eorū, quæ de sacrarum veneratione imaginum acceperat olim in schola positis humi genibus Christum colere, & orare instituit. Vix orandi

di finem fecerat, eum mutata diuinitus voluntate demens illud consilium abiecit, & simul religiosior ac diligentior factus ad scholas reuertit; cultus sacrarum imaginum haud leue incitamentum. Alius parentibus natus hereticis posteaquam aliquandiu nobis operam dedit, domum ad suos remigravit. Ibi catholicae religionis, quam à nostris hauserat, maximè tenax, nullis parentum verbis, aut verberibus à sacro Missæ Sacrificio abduci, nunquam ad impiam Calviniorum cœnam adduci potuit. Tantumque valuit p̄ adolescentuli in retinenda religione constantia, vt tandem irritatos parentum animos mitigarit, & ad aspiciendum veritatis lumen erexerit. Præcipue inter omnes discipulos Sodalium Deiparæ Virginis pietas eminet, quorum egregia virtus in studio sui vincendi, corporisque castigandi & exequendi officia christiane charitatis enituit. Duo sodales graui diuturnoque morbo semestris fuit, impliciti patientiæ materiem & ipsi habuerunt, & reliquis præbuerunt. Sodales .n. certatim vtrique horum identidem interuisendo solatio fuerunt, alteri etiam subsidio. cum enim matris, & pauperis & viduæ facultates breui morbus exhausisset, sodales summo studio prouiderunt, ne quid filio, matrine in tanta rerum omnium inopia deesset. Itaque & de suo plurima in eos contulerunt,

& ostiatim, itemq; ad templorum valvas à ci-
 uibus corrogarunt. Tandem ingrauescente
 morbo dies, noctesq; illi præsto fuerunt; &
 ægri patientia cum illorum benignitate cer-
 tauit, quoad discessit e vita. Vtriusque fu-
 nus elatum est à sodalibus & exequiæ coho-
 nestatæ. Prosecuta est eos magna opinio exi-
 miæ virtutis, quam opinionem auxit, quod al-
 ter eorum duobus ante mensibus, tempus obi-
 tus sui præsenferat, ac prædixerat. Nec di-
 scipulorum nostrorum virtutis maior extiit
 quã ingenij laus. Bachanalibus Gallica Tra-
 gicom edia data productiq; sunt in Theatrum
 Dives delicatus, & Lazarus mendicus, ex
 Euangelio. res acta est sumptu Consulium, ma-
 xima Ciuium frequentia, & plausu. Acci-
 dit etiam quiddam ad memoriam insigne, quod
 miraculi instar habere visum est multis. Erat
 è regione scenæ tectũ satis amplum. hoc Con-
 sules, vt maior esset spectandi copia, imbrici-
 bus ac tegulis nudatum nouis trabibus fulciẽ-
 dum curarant. Prima igitur luce spectatores
 tectum omne compleverunt. Vbi ad tertium
 Actum ferè extremum ventum est, Ecce tibi
 subita ruina cum amplius mille ducentis ho-
 minibus ingenti fragore tectum omne collabi-
 tur, magnãq; vim mortaliũ in præceps trahit
 Nec obscura fuit Dei prouidentia hanc à no-
 bis quærelam atq; inuidiam propulsantis. Ex
 tanto numero, tam præcipiti ruina, nemo om-
 nino

nino obtritus, aut extinctus est, pauci tantum debilitati. Consternatis eo casu actorum, spectatorumq; animis, discessum est, & res omissa. confestim Magistratus, non tam casu exterritus, quam irrito periculo letus, ut populo spectandi avido morem gereret, nostros adit, magnopere orat, ut postero die actores rem ab initio exorsis ad finem usq; peragant. Difficile fuit Magistratus, amicorum, populiq; voluntati repugnare. Proximo igitur die, maiore etiam frequentia res peracta est, maximo Civium fructu. Porro exeunte Septembri, ante anniuersarias scholarum ferias, premia diligentioribus discipulis, non sine apposito dramate data, sumptu ac liberalitate D. Antonij Detalonis medici Regij. Accessit in cumulum celebritatis, quod Praefectus urbis, Magistratus omnes, aliq; primarij Ciuitatis alienum sua dignitate non duxerunt, victores laureatos praecinente tibicinum choro ad aedem B. Virginis deducere, Deo, Deiparaeq; gratias acturos. Mirifice omnium animos excitauit etiam in pueris virtus honorata. Et spectaculi voluptas cum pari discipulorum vtilitate coniuncta magnam habuit omnium approbationem, non sine preconio nostri Maecenatis. Itaq; is, ut tam frugifera delectatio perpetua sit, annum vectigal in eam rem assignare statuit.

PRO.